

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 26. Ipse pauper. Tu quoque in sanguine testamenti. Perpende quàm diues sit legatisnoui sui testamenti omnibus promulgati, quod sanguine suo & morte confirmavit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53092](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53092)

Vbi dicitur Deus antiquum statuerit & firmaverit
 testamentum.
 Mandavit Moysi, vt velot notarios actū reci-
 piat scribatque testamentum, quod Deus illi po-
 pulo condebat, & promissa quae Iudaeis iurabat,
 idque quod illi seruire promittebant: simul etiā
 iniunxit, vt illud populo intimaret. *Veni ergo
 Moysi & narrauit tibi omnia verba Domini ad
 quae iurasti.* Respondet populus: perplacet, &
 quidquid in eo decretum est, melius decerni
 non poterat: proinde omnes admittimus clausu-
 las illius testamenti, & eorum quae Deus a no-
 bis testatur iuramus observationem. *Respondit
 Dominus faciemus.* Perplacet & mihi respondet
 Deus: potero necessarium est testamentum illud
 firmum ratumque consistere. Ad hoc iniungit
 Moysi vt erigat altare, vitulos sumat, offerat in
 sacrificium, illosque iugulando ac fundendo san-
 guinem membraeque diuidat: *Immolauerunt vi-
 tulos pacificos Dominus:* Quo sanguine totum
 populum conspergat in haec verba. *Hic est san-
 guis foederis, quod pepigit Dominus vobiscum super
 omnia verba haec.* Et quamvis hic non feri-
 batur, quod transierint inter diuisa animalia, ta-
 men ipse Deus indicat quod realiter inter illa
 transierint principes tribuum omnium eorum,
 & totius populi nomine: sic enim Propheta suo
 terentio dixit de populo illo graues depouens
 quatinus: quia promissis non stabant tum
 permissis, quando per vitulum diuisum in partes
 mediis transierunt. *Non obseruauerunt verba fide-
 ra quibus assensum sunt in conspectu meo, vitulum
 quem considerasti in diuisis partibus. & transierunt
 inter diuisiones eius Principes Iuda & principes le-
 uitae. Euan: hi & sacerdotes & omnis populus
 terrae, qui transierunt inter diuisiones vituli.*
 Hoc profundius examinans alius aperit sub-
 lime mysterium. Foedus inquit Deus cum populo
 suo, voluitque ratum illud obseruari. Hoc autem
 videbatur impossibile iuxta illud Apostoli: *Vbi
 enim testamentum est, mors necesse est intercedat
 testatori.* Testamentum enim in mortuis con-
 firmatum est, alioquin nondum valet, dū vivit qui
 testatus est. Qui verò testamentū, hoc condidit,
 Deus erat, & Deus non moriebatur, nec mori
 poterat. Quid ergo fiet vt vim habeat hoc testa-
 mentū a se constitutum? *Testamentum enim ad va-
 lidum non nisi qui testatus est.* Praxi videtur omni-
 no singulariū enim Deus in se mori nō pos-
 sit, statuat vitulos, qui per sacrificiū Deo ob-
 latos, iam quasi quid illius, adit & in locū eius
 substituitur, atque morte ipsius vim habeat va-

leaque testamentū. Occidatur, sanguis sumatur
 illeque in populo resperisus futurus sit velut tes-
 tis mortis testatoris, non in se sed in vitulo, sit-
 num sit ratumque testamentum, atque hic san-
 guis sit ille, qui confirmet deique vires iis om-
 nibus, quae testamento hoc continentur & pro-
 mittuntur. *Vnde nos primum quidem sine sanguine Heb. 9. 16.
 dedicatum est;* scribit Apostolus. Opinabat il-
 lum dicendum: non habuit virtutem & efficaciam
 nisi ex morte: Hanc etenim perit ad sui firmita-
 tem testamenti: porro apertē loquitur & cum enim
 sanguis hic testis esset mortis animalium immo-
 latorum, quae vices supplebant testatoris, plenam
 atque perfectam dabat testamento stabilitatem.
 Sicut inter nos illam probat mors testatoris. Ec-
 ce quam bene coaueuiat vnum alteri. Testamē-
 tum terrenum promissa continens terrena &
 corruptibilia. Testamentum inefficax & inuali-
 dum, vt eo bona caelestia tradantur & spiritua-
 lia, sufficienter confirmatur morte ac sanguine
 carnalium & terrenorum animalium, sanguine
 terrene & corruptibili, quod vitique congruum
 inde nomen accepit, vt dicatur sanguis terrene
 veterisque testamenti.
 §. 26. Ipse pauper. Tu quoque in sanguine
 testamenti. *Perpende quā diues sit in le-
 gatis noui sui testamenti omnibus promulga-
 ti;* quod sanguine suo & morte confirma-
 uit.
 Hoc fuit testamentum vetus per manum Moysi
 factū. Ceterum aliud testamen-
 tum condidit ipse Deus (teste Apostolo)
 per se ipsum; idcirco enim descendit de caelo
 testamentum ore proprio promulgatum, testa-
 menti tali testatore dignum, qui Deus est, atque
 vt talis bona promittit diuina, aeterna, caelestia,
 spiritualia, talique testatori conuenientia. Habes
 hoc ex Apostolo. *Melioris testamenti sponsus sa-
 ctus est Iesus.* Verus illud testamentū per manus
 Moysi institutum, quae graues erant & leprose; Testa-
 & ore illius promulgatum, quod facebatur elin-
 gue & balbutiens ad exprimenda diuina promissa.
 Christi la ea solū continebat, quae manibus illius respō-
 digonitas, debant & illo poterant ore declarari. Hoc por-
 ro testamentum ab ipso Deo decretum est & pro-
 prio illius ore de clamarum: quocirca promissa
 complecti debebat insignia & diuina: talia quae
 statuere, declarare & proponere tantum poterat
 lingua Dei ipsius. Audi loquentem Apostolum.
*Nunc autē melius seruitus est ministeri gratiae & Heb. 9. 14.
 melio-*

maioris testamenti mediator est, quod in melioribus re promissionibus sanctum est. Et hoc eodem die. 31. secundo Apollolo per Prophetam Hieremiam adhaerent. Ecce Dies veniens, dicit Dominus, & consummabo super Domum Israel & super domum Iuda testamentum novum, non secundum testamentum, quod feci Patribus vestris in die qua apprehendi manum vestram, ut educerem illos de terra Aegypti. O quale hoc testamentum?

Quantum inter se Christus Moysesque differunt tantum hoc ab illo differt, & haec promissa ab illis, in melioribus re promissionibus. Christus in mundum veniens & frater postea factus, nos

1. Cor. 1. 11. fecit filios Dei. Dedit eis potestatem filios Dei fieri. Itaque nobis Deum sic in Patrem dedit, ut concelleret, quatenus illum pleno ore Patre nominemus. Non accepisti spiritum servitutis, in quo clamamus: Abba Pater. Nec crederis solo nomine vocari aut titulum esse sine re, sed realiter nobis coeclit esse. Dei filios per gratiam quae

1. Cor. 3. 11. participatio quadam est divinae naturae: Vultis qualem Charitatem deus nobis Pater, ut filij Dei non nemo & finis. Efficiens nos Dei filios ex consequenti, ut tradit Apostolos heredes non esse regni caelestis & aeternae beatitudinis. Sibi

Rom. 8. 17. & heredes. Quam primum in mundum venit statim testamentum suum exorditur, donaria statuendo, gratiam promittendo & divinam amicitiam, remissionem peccatorum, nominatim autem regnum caelorum.

I. Magnum continet mysterium phrasia quae videtur D. Matth. referens qualiter Christus suam primam exorsus praedicationem, celebri illa cognitione in monte, & huius testamenti legata statuerens, os suum aperuit sic intonans. Beati patris os suum aperit spiritus: quoniam ipsum est regnum caelorum. Sic enim legitur: Vultis turbas ascendit in montem. & c. & aperuit os suum docuit eos dicens: Beati patris Spiritus: quoniam ipsum est regnum caelorum. Perpende qualia promissa in hoc novo conditamento divinum ius os aperiens illa promulgavit. Ut quid ait, aperuit os suum? evidens videtur si illa doctus erat quod necessarii os suum debebat aperire Praeclara multa hic con-

Ser. 1. in gerunt SS. PP. sed ratio communior ea est D. festo om. Bernardi, quod scilicet declarare voluit, quod minus SS. usque modo locutus fuerat ore alieno, ore in-

Luc. 1. 70. quam suum Prophetarum. Locutus est per os sanctorum qui a saeculo fuerat Prophetarum eius. Nunc vero ore locutus est proprio. Pius testamentum vetus ore Moysi promulgavit erat enim hic mediator. Lex ordinata per Angelos in manu medin-

toris. Modo novum condit per seipsum & ore proprio illud promulgavit. Porro placet mihi illa ratio, quam idem Sanctus indicat, voluisse scilicet Evangelistam ostendere completum Davidis Eodem oraculum, quod idem dixit in Christo perfectum. Apertum in parabolis os meum, et vultus abscondit. Matt. 13. 35. exordio mundi abscondita: quae nam tunc Deus constituit? Regnum caelorum. In mentem tibi veniat quod Dominus electis suis in die iudicii dicitur est: Venite Benedicti Patris mei, possidete regnum paratum vobis regnum a constitutione mundi. Co-

1. Theoph. 5. 9. fer illud: abscondita a constitutione mundi, cum dicitur illud: Regnum paratum a constitutione mundi. Diximus agentes de die iudicii, & haec verba declarantes, primum omnium a Deo constitutum & dispositum fuisse regnum caelorum, nam hoc D. Augustinus diximus intellexisse de his verbis Pater. Non omnium creata est sapientia, atque idcirco dicitur: Regnum quod vobis paratum est a constitutione mundi. Expendit D. Chrysostomus illud: vultus q. d. primum quod vobis paratum fuit regnum meo Et enim infernum non homini Deus, sed diabolo constituitur dicentem audivimus illi maledictis. Discedite a me maledicti in ignem aeternum qui paratum est Diabolo & angelis eius. Nemo sibi persuadeat (sic omnes monet Apostolos) a Deo nec creatos ea intentione, ut nos perderet, damnaret, interficeret, irae ac furoris sui pleceret supplicij, ut relique omnipotentis se impenderet, quibus nos contereret: sed ut nobis in regno suo caelesti salutem tribueret sempiternam. Non posuit in 1. Theoph. 5. 9.

Itaque hoc primum, Deus creans mundum disposuit & voluit, ut nobis seipsum, bona sua, & regna aeterna communicaret. Quamvis autem haec manifestaret dispositione in hominis creatione: verumtamen, quia per peccatum factus est nobis carnalis & terrenus, & velut animal inestatum, sicut non percipiebat ea quae Dei erant, nec divitias eius spirituales bonaque caelestia perpendebat; Regnum hoc sub metaphoris typique retraheretur, bona erant terrena, & dicere possumus quod de regno caelorum quasi inter dentes multicaulo loqueretur, ut illud tantum amici illius familiares intelligerent, ut dixit D. Hieronymus, proponens illud in figuris & tropis bonorum verborum restitum: illa namque tantummodo verbis audiebantur ut diximus; porro veniens in mundum novum conditurus testamentum, in quo promittebat Regna aeterna, bona caelestia, & quilibet Dei divitias, aperto capite ore loquitur est.

Epist. 12. ca.

Et videtur, distincte, & sine vllis ambagibus in prima sua concione & principio suorum promissionum flammens regnum caelorum, illudque semel & his proprio nomine compellans. Beati quippe spiritus, quantum ipsorum est regnum caelorum, beati qui perfectionem patiuntur propter iustitiam: quantum ipsorum est regnum caelorum. Ecco nunc vestra caposa est in calis.

IV. Vm habet singulari, verbum quo vitur: *Eructabo abscondita a constitutione mundi.* Ex parte illud data opera D. Bernardus, a & prior illo D. Hieronymus b. scribens Principia maneat Romae Nobiliori & D. Augustinus. *Eructabo*, inquit, *abscondita a constitutione mundi.* Verbum illud eructare nauicam quandam rebus spiritibus, carnale videtur & rebus spiritualibus se dimittit indecorum, quae de ore Domini illius, qui ipsa puritas est, egrediebantur. Spiritus S. auditor agnoscat sacra scripturae, ipse est qui per os Prophetarum loquebatur & linguas loquentium dirigebat, & calamos scribentium moderabatur: vt autem purissimus est & mundissimus: Spiritus inchoat inchoat & mundus mirabile profecto est, quomodo res obscenas ac turpes, terminis exprimat castissimis, immodestas autem & execrandas verbis mundis & urbanis: pono quomodo declaratus promissa a Christo facta, & praedicationis illius excellentiam, vnitur verbo illo eructare? *Eructabo abscondita.* Terminis videtur absurdus, & confusionem tibi pareret, si de te referret quod dum loqueris, eructes. Sed diuino plane artificio vitur illo (ex mente SS.) vt termino ita tibi doceat proprie nostram hebetudinem: vnusquisque enim apte docere terminis rerum, quas distinctius experitur, & inter manus habet, vt ante diximus ex Petro Crisologo a. Nascitur ructus inquit a ore D. Hieronymus & D. Bernardus b. ex plenitudine stomachi cum mori quodam naturali, & sponte vehementi, quasi rancore vi propulsus, vt illum vitur. modum cohibere non possis, sed etiam respices illum ore conuocando. Vnde ipse tibi os aperit, etiam iurato: & velut stomachi illius pleni filius odorem referat eius, quod in stomacho reconditur, quoque is grauat, ita vt ex illo quodam latet in stomacho, cognoscatur: Ex hoc patet hoc clare D. Bernardus. *Quis tuu ructus do et in lege imponit vel regulas? non recipit tuum moderatum, non a te compositionem exprimit, per se ex latum non modo cum non vis, sed & cum nescis, erumpit, eiusque potius quam eius, Tamen odorem portat ructus, &c.*
Dicit Philosophus non parum inueniri pro-

portionem inter ventrem & intellectum quam V. communiter prosequuntur SS. Patres duo Gre. Intellectus, Graeci Nazian. a & Nysse b. P. Hieronymus & mus c. & D. Bern. d. Latini quoque verbum, ventrem eructare, quod proprie declarat status de plenitudine stomachi procedentes, transfertur ad intellectus qui procedunt ex abundantia conceptuum a *Orat. ad & rerum quibus intellectum impleueras, Ructus eius. proprie dicitur digessio sibi & tollarum estiarum b Orat. 24 & ventrem efflatio. Quo modo iuxta qualitatem in illud ciborum de stomacho ructus erumpit & boni vel Cant. 109. meli odorii status indicium est, ita interioris hominis ructus eius cogitationis verba praeferunt & ex abundantia ebulliens, cordis loquitur. Huc utique D. Hieron. hac pros. c. Ep. 140. portione plus amicus ille Iob Eliu, auditis plus est. & in tribus rationibus a Iob propositis, cum peccatus ille illud Iob. li Caputque plenum elicit argumentis sic effatur. 20. Neque plenus sum sermonibus, & cor me spiritus vultu est, facta teri me, & venter meus quasi multum absque spiritus ventris quod loquaculus meus dixitum vi loquar & 109 eius reprobato paululum, aperiam labia mea, & respon. d. Ser. 36. deo. Hinc antiqui vt scribitur Caelius Rodeg. c. 67. in a. & Aelianus, b. vt declarant Poeticae sapientiae plenitudinem in Homero & abundantiam, Ep. 140. qua ore suo versus effundebat, fluxerunt & pinxit. Iob. xerunt illum quasi eructantem, imo conuenientem, 32. 18. ceteros autem poetas vasis hae mundissimis a. L. 21. 6. haurientes.*

47.
Hinc est vt credimus D. Hieron & Bernardo b. Lib. 13. quod David toties hoc termino vitur locutus varia modo de se ipso, de sanctis, imo de ipso Deo, demon. stratus quanta plenitudine donorum caelestium Apud. loquitur spiritus suus exuberaret, quibus ad Dei laudes in celebrandas impellebatur, sibi adeo liberalis, sic Psal. ait: *Eructabunt labia mea: ymnium* similiter ex. Psal. 119. plicatus vberitatem charitatum caelestium 171. & abundantiam spiritus atque amoris quo Deus cor la replet electorum, ita in hac vita per gratiam, sicut in altera per gloriam, sic psallit: *Me. Pf. 43. 7. moriam abundantia suauitatis tuae eructabunt* D. Hier. Auctore interpretationem D. Hier. in siccome. Epi. 140. *Deus replet animum suum. Cum qui sacris delirio eius fuerit saturatus, de bono thasuro cordis sui profert ea, quae bona sunt, &c.* Eodem modo, inquit, nonnulli intellexere Dauid locutum fuisse de Deo, quando declaratur altissimum mysterium qualiter verbum aeternum seu verbum suum diuinum Pater producat, nempe filium suum, eodem termino vitur, & hoc quod quidam intelligunt a Dauid dictum de se ipso, interpretantur illi dictum ab eo in persona Patris aeterni. *Eructa. Pf. 44. ait cor meum verbum bonum.* Significans quod procedat & nascatur filius de diuino Patris ex-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

V I. Iusti intellectu velut de stomacho repleto natu-
Patet ver. ra infinita diuina lux essentia, atque de clara &
hum eru- comprehensua eiusdem notitia, atque in ea om-
Asuit. nium creaturarum possibilem, secum trahens
odorem ita perfectum & integrum abundantia
stomachi illius, vt in se plenè & perfectè quid-
quid in eo est complectatur, ita vt verissimè dici
possit *Verbum bonum*. O quænam hic forent di-
cenda!

Quia verò tanta vis est huius termini signi-
ficatiua, conuenientes, inquit D. Bernardus per
hunc exprimitur efficacia vehementissima, quâ
Apokoli, vt primum illos Spiritus S. repleuit
donis suis eminentissimis, foras prodierunt præ-
dicantes, ita vt audientes illos ex abundantia vi-
ni tucare iudicarent.

*Nullare massi crapulam
Alumnos Christi conuocat*

VII. Nihil
Christus
predica-
bat quàm
regnum
Dei.

Perpense igitur, quàm plenus fuerit Christus
regno cælorum, quoque desiderio flagrauerit il-
lud nobis communicandi: quandoquidem in
monte consilens, turamque conspiciens: *illi
erustabat abscondita à constitutione mundi*. Sicut
enim ille, cui stomachus regurgitat, ex hac ple-
nitudine ad eructandum loquitur: ita pectus
Domini hoc regno, eiusque diuitiis repletum,
& summa flagrans cupiditate illas manifestandi
& communicandi: euomit atque eructat verba
tanto impetu, vt os illi diuinum aperiant, &
sic sine vlla profiliant molestia, vt potius exone-
retur ex hoc illa eructando, vt ille qui dicebat:
loquar & respicabo paululum. Ecce quantâ co-
pia ex illo profiliant regna cælorum, quoties il-
la reperat, seu proprio nomine, seu aliis, qui-
bus illud declarat, promittens mansuetis, terræ
possessionem. *Bene misit, quoniam ipsi posside-
bunt terram*: Non illam terram (intellige cum
D. Hieronymus) spinis oppletam transcutentes
pungentibus, sed terram vitæ adeo securæ ac iu-
cunda vt dicatur. *Terra viuensium*. Promit-
tens plerantibus cõsolationem, quæ si sufficiens
sit ad abstergendas omnes lacrymas penita-
tisque auferendas, necesse est vt cœlestis sit &
infinita.

Diligenter expende quantis Dominus reple-
tus fuerit desideris votisque hæc promissa fa-
ciendi, ac nouum suum declarandi testamen-
tum nam primò mundo locutus primùm hoc
effatus est verbum. *Fœderantiam agit: appropin-
quant enim regnum cælorum*. Suos delegans A-
postolos predicaturos & publicaturos aduen-
tum illius, quod primùm illis præcipit publi-
candum, est hoc testamentum. *In quædamque*

Matth. 4.
17.

Luc. 10 9

ciuitatem intrauerit, &c. dicit: Appropin-
quant in vos regnum Dei. Conuersatus cum po-
pulo hoc illi proponebat, predicabat, & promit-
tebat. Loquebatur illis de regno Dei. Hoc igitur
est nouum testamentum, quod in melioribus re-
promissionibus sancitum est. Non sunt hæc terre-
ne viles & abiectæ sed diuina, cœlestes tota-
que natura creata superiores, & quæcumque cre-
ari possent aut cogitari, vita Dei, regnum Dei,
diuitia Dei, imò ipse Deus. Hæc est repromis-
so, quam ipse pollicitus est nobis vitam æternam. 15.

Expende illud: *ipse qui vetus Deus est, & illud:*
repromissio, id est sæpè sæpius iterata. Hoc est
illud, quod ille qui motui non potest, illud
quod ille, qui Deus viuus est promissit crebro
ac sæpius, vitam sempiternam. Repromissio quam
pollicitus est nobis, vitam æternam. Nunc igitur

VIII.

ad rem veniamus. Domine mi, promissa ac fructu
detera sanguine firmantur & redduntur securiora, nisi Chris-
Testamentum, vices recipit ex morte testatoris. *Et non*
fructu necesse diuina & diuinum condit testa-
mentum. Quo sanguine illa confirmabuntur. Tella-
& quænam mors vigorem dabit huius ac securi-
tatem? Vetera promissa terrena erant & corru-
ptibilia, firmantur illa sanguine terreno & cor-
ruptibili animalium terræ. Pius testamentum
vitæ erat carnis & temporalis: vigorem acci-
piat & robur ex morte temporalis & carnali vi-
talorum. Promissa quæ ego statuo bonorum
sunt diuinorum & cœlestium, ipsius Dei eius-
dem regni: firmantur ergo ipsius Dei sangui-
ne immaculato. Vita quæ legatur in hoc testa-
mento, vita est diuina, quam solus Deus pos-
tell impertiri: ipsius ergo Dei morte confirmen-
tur. Hæc est sanguis natus & æterni testamenti di-
xit Dominus iam morti proximus. Tanta pro-
missa firmati non possunt sanguine qui minoris
sit meriti quam meus mihi proprius. Testamen-
tum quod Deus viuus condidit robur non po-
tell accipere nisi ex ipsius Dei viui morte in-
nocentissima. Hoc ipsum declarat Zacharias.
Tu quoque in sanguine testamenti tui emissisti
vinclis delatu, in qua non erat aqua, q. d. tu
Domine in virtute, & merito sanguinis quò-
rum firmasti testamentum, in libertatem ven-
dicalti captiuos & vincula dissoluisti ligatorum
de lacu in quo non erat aqua. D. Hieronymus, 26 Zach.
D. Cyrillus, & D. Thomas per lacum sine aqua
lymbum intelligunt, in quo SS. Patres detine-
bantur. Nam virtute pretiosi sanguinis sui Do-
minus eos inde liberavit secumque secuit in
cælum, de quibus David loquitur in psal-
mo de triumphis Christi cuius meminit Apo-
stolus

26 Zach.

3 p. q. 12.

art. 1.

12.

12.

Ps. 16. 4. Noluit ascendere in altum, cepisti captiuitatem.
Ps. 139. 1. Potest etiam intelligi totum humanum ge-
nerum quod in lacu immensum erat culpe, & sub-
mersum. Quod si dicitur delectatur per metaphoram de lacu sine
aque. In historis S. Scripturae mittit aliquem in
puteum sine lacu sine aqua, erat nolle ut ille
moeretur, sed ibidem haeret sicut seipsum pro-
ptus vitibus non possit eripere, sed tantum alie-
nus. Ita quando fratres Ioseph mortem eius me-
diabantur respondit Ruben: non occidamus il-
lum sed iniciamus in cisternam sine aqua: ait
*autem S. Pagina eum hoc dixisse: *Volens eripere**
eum. Habebat enim postmodum eum liberandi
voluntatem. Similiter demeruerunt Iudaei Ier-
emiam in lacum sine aqua, illi scilicet quibus
mens non erat eum interire: sed solummodo
eum detinere quanto tempore luberet. Talis fuit
illa culpa, in quam homo incidit: non enim ta-
lis qualis Angelorum, nimirum irremediabilis,
sed voluit Deus ut illi remedium superesset, non
saturis vitibus, etiam omnes infirmas ad hoc
inueniebatur, sed robore diuinae omnipoten-
tiae. Ecce nunc quam eleganter Propheta decla-
rat praclaras & insinuat huius Domini diui-
tiarum. An illas placet inuenire? Perpende quale sta-
tuat testamentum, quae legata in eo disponat.
Qualia sunt omnes diuitiae Regni Dei & que-
cumque bona Deus possidet: eius omnipoten-
tia, aeternitas, sapientia, & essentia. Quo medio
stabiliorum quis illis robur attribuit? quae pi-
gora pro illis statuuntur? Sanguis Christi. Igi-
tur sanguinis illius pretium minoris non valet:
quia pignus non minoris esse debet pretij quam
illud pro quo datur, nec illud quod aliquid fit:
minus minoris quam illud, firmitatis. Quis hoc
faceret testamentum? Deus: solus etenim ille est
qui talia potest legata contere Regni caelestis,
& Dei diuitiarum Testamentum enim non valet.
nam vixit qui testatus est. Sic allegit Apostolus.
Hinc adhaec diuitias, meritum, & valorem
meritis Christi Salvatoreis. Sanguis hic qui tan-
ta pollet virtute, ut regna diuina & aeterna con-
ferat, firmet, quantas in se continet diuitias? Si sanguis
Tanquam & Hieronymus, &c. Arguuntur A-
postolus, quia illo quaedam purificabantur inha-
bitantes & immunditiae caruales, & per illam
terrena firmabantur promissa & corruptibilia,
*D. H. 1. rami fuerit pretij. *Quanto magis Christus, &c.**
Est enim hic vitae aeternae pretium, regni Dei
pignus & clavis qua nobis illud aperitur. Sanguis
Christi clavis est paradisi dicentis ad intron-
*tionem. Hinc etiam est in *arabico*. Sic D. Hieroni-*
mus. Quo tempore sanguis hic non apparuit,

neque inuentus est, clausus erat Paradisus. Effusus est in cruce, portasque eius ita late referauit ut illico intrare potuerit latro nequissimus. Igitur pro conclusione considerandum quod maxime infirmum & minoris aestimationis, quod in Christo videbatur, fuit, proprium suum sanguinem fundere, pati, crucifigi, atque inter latrones illis comparem exspirare. Si hoc adeo locuples sit, pretiosum, valoris infiniti, & ita tota creatura superior, quae est, & esse, imò & comprehendi potest. Quod infirmum est Dei; (Sic Apostolus:) Fortius est hominibus: Quid est pretiosum potens, opulentum, ac forte, & maioris in Christo aestimationis? si tanti meriti sint tantique valoris eius propter, quanti erunt ipsius gloriae? si tanti valeat eius mors quanti valebit eius vita? si tantum robur habeat sanguis eius in cruce profusus, quale non habebit eius diuinitas, in sanctissima sua humanitate comprehensa? Igitur optime probat Propheta, quod si Dominus hic pauper veniat ut nemo pauperior, diuitius terrenis & temporalibus, multo veniat opulentior aeternis, caelestibus diuinitus facultibus.

S. 27. Venit tibi mansuetus. Ostendit Christum Regem esse promissum ipsa mansuetudo, qua venit mirissimus: non sicut Monarcha in ventis furiosis, & bestiarum defrenati crudelibus.

Iam praenotauimus quod verbum Zachariae **84** Prophetae quod nostra vulgata transfert pauper, declarans per hoc id quod diximus, septuaginta transliterum, mansuetus, & ita ponit Euangelista Matthaeus, *Ecce Rex tuus, venit tibi mansuetus.* Aliam per hoc insinuans verbi Ierusalem letitiae rationem & Salutarem populo Iudaico instructionem. Expectabant illi Messiam qui totius mundi Dominum obtineret, suumque imperium extenderet de mari ad mare: *Dominabitur a mari usque ad mare, a summo usque ad terminus orbis terrarum.* Hoc iuppiter, & credebant futurum illum virum bellicosum, qui copiosissimis instructus equitum peditumque legionibus Dominum hoc super totam terram assequeretur, velut alleit Nabuchodonosor, aut Secundus Alexander Magnus. Occasionem magnam sumebant ex dictis sacrae Scripturae & Prophetarum oraculis enim promittentibus. *Dominus fortis & potens Dominus potens in praesidio.* David

T.
Iudaei
Messiam
expecta-
bant bel-
licosum
Ps. 71. 17.
Ps. 23. 7.
ab